

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

Innholdsfortegnelse

Ideologisk grunnlag	2
Fremskrittspartiets prinsipper	2
Markedsøkonomi for fritt næringsliv og velstand	3
Demokrati	4
Toleranse	4
Frihet	4
Personlig frihet og personvern	4
Eiendomsrett	5
Ytringsfrihet	5
Religionsfrihet	5
Valgfrihet	5
Statsstyret	5
Lokalt selvstyre	6
Folkeavstemning	6
Likestilling	6
Kirke og stat	6
Frivillige organisasjoner	6
Energi	7
Miljø og klima	7
Trygghet for liv og eiendom	7
Norge og verden	8
Forsvar og sikkerhet	10
Familiepolitikk	10
Helse og omsorg	11
Arbeid og velferd	11
Utdanning og forskning	11
Transport og kommunikasjon	12
Kultur og idrett	13

1 Ideologisk grunnlag

2
3 Fremskrittspartiets ideologiske grunnlag, liberalismen, tar utgangspunkt i at folk selv er bedre i stand enn
4 politikerne til å bestemme hva som er best for seg og sine. Vi tror ikke at formynderi og sentraldirigering
5 er egnet til å skape velstand eller lykke for enkeltmennesket. Ettersom ethvert menneske er unikt, kan man
6 ikke finne én fellesskapsløsning som passer alle. Vi ønsker derfor mer individuell frihet og ansvar for
7 enkeltmennesket.

8
9 Frihet for enkeltmennesket forutsetter at den enkelte selv i større grad tar ansvaret for seg selv og sine
10 egne handlinger. Vårt menneskesyn baserer seg på en overbevisning om at enkeltmennesket har evner til å
11 styre seg selv og ta konsekvensene av egne valg. Generelt sett er det også viktig at den enkelte har en
12 følelse av personlig ansvar for sine handlinger. Dette betyr at folk flest bør få en større anledning til å ta
13 vare på seg selv og sin familie med et minimum av statlig kontroll og styring. Det innebærer også at gale
14 valg, som kriminell virksomhet, vil få større konsekvenser enn i dag.

15
16 Et liberalt menneskesyn bygger på at alle mennesker er forskjellige og skal vises verdighet. Dette må også
17 gjenspeiles i behandlingen av mennesker som mottar offentlige tjenester. Den beste måten å ivareta
18 menneskers ulike behov på er ved å la dem få valgfrihet til å avgjøre hvem som skal yte tjenester de får
19 innvilget. Dette betyr blant annet at alle mennesker som mottar offentlige tjenester, skal få respekt for sine
20 individuelle valg, og ikke umyndiggjøres.

21
22 Fremtidens velferd er avhengig av nytenkning og vilje til å arbeide for å produsere verdier. Dette kan kun
23 virkeliggjøres ved at enkeltmenneskers skaperevne slippes fri. Uten arbeidstakere og arbeidsgivere, de som
24 fremstiller varer og tjenester, ville det heller ikke vært noe å fordele eller forbruke. Det politiske ansvaret
25 for å øke velstandsnivået i samfunnet bør derfor ligge nettopp i å sørge for ikke å legge hindringer i veien
26 for gründere, bedrifter og andre som skaper arbeidsplasser.

27
28 Vi ønsker grenser for politikk. Statens rolle er i vårt idealsamfunn begrenset. Statlig makt er nå svært
29 konsentrert på få hender. Dette er en trussel for mangfoldet og maktfordelingen i samfunnet.
30 Maktkonsentrasjon i det offentlige gjør det også mer attraktivt å skaffe seg posisjoner i statsapparatet enn
31 selv å jobbe for å skape verdier. Makt bør overføres fra politikerne til folk flest. Dette vil vi gjøre ved å la
32 innbyggerne beholde mer av sine egne skattepenger, og gjennom å overlate flere av det offentliges
33 oppgaver til enkeltmennesker, privat virksomhet og frivillige organisasjoner. Bare slik kan man skape et
34 samfunn som sikrer valgfrihet, respekt og muligheter for alle mennesker.

35 36 37 38 39 Fremskrittspartiets prinsipper

40
41 Fremskrittspartiet er et liberalistisk folkeparti. Det bygger på Norges grunnlov, norsk og vestlig tradisjon
42 og kulturarv, med basis i det kristne livssynet og humanistiske verdier.

43
44 Hovedmålet er sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep. Det fundamentale i vårt
45 samfunnssyn er troen på, og respekten for, det enkelte menneskets egenart og retten til å bestemme over
46 eget liv og økonomi. Enkeltmennesket er, sammen med familien og eiendomsretten, det grunnleggende i
47 samfunnet.

48
49 Vi tar sterk avstand fra forskjellsbehandling av mennesker basert på kjønn, religion eller etnisk
50 opprinnelse, og vi vil verne om de rettighetene som Grunnloven legger opp til; som eiendomsrett,
51 næringsfrihet, den personlige frihet, yringsfrihet, trosfrihet og organisasjonsfrihet.

52
53 Det offentliges makt må begrenses, slik at individets rettigheter og handlefrihet bevares. Det offentlige
54 skal ikke ta på seg oppgaver som like godt kan løses av enkeltpersoner, bedrifter og organisasjoner.

1 Vi vil bruke statlig differensiert stykkprisfinansiering av offentlig finansierte tjenester som et viktig
2 virkemiddel for å flytte makt fra politikere og byråkrati til innbyggerne.

3
4 Vi tar avstand fra enhver form for totalitær og autoritær statsmakt eller ideologier som sikter mot dette, og
5 stiller oss svært kritiske til enhver overføring av myndighet fra borgerne til det offentlige.

6
7 Vår politikk bygger på folkestyre, med desentralisert politisk makt og avgjørelse i folkevalgte organer, samt
8 å lovfeste bindende folkeavstemninger som en del av vårt konstitusjonelle system. De politiske nivåer
9 begrenses til kommune og stat.

14 **Markedsøkonomi for velstand og et fritt næringsliv**

15
16 Fremskrittspartiet bygger sin økonomiske politikk på markedsøkonomi. Forutsetningene for
17 markedsøkonomi er et fritt og uavhengig næringsliv som har fri flyt av varer og tjenester, fri tilgang til
18 markedene og ingen særbehandling eller konkurransehindrende avtaler. For å være et attraktivt land for
19 næringsetablering må Norge ha stabile rammebetingelser med minst mulig byråkrati og skjemavelde.

20
21 Markedsøkonomi forutsetter også frihandel mellom landene. Fremskrittspartiet vil fjerne import- og
22 eksportrestriksjoner og andre handelsbarrierer. Frihandel og markedsøkonomi er forutsetninger for å
23 fjerne fattigdom gjennom økonomisk vekst, å utnytte ressursene optimalt samt å holde pris- og
24 kostnadsveksten lav.

25
26 Vi ønsker å premiere innsats og arbeidsvilje. Lavere skatter og avgifter er, sammen med et mer fleksibelt
27 arbeidsliv, de beste virkemidlene for å få et effektivt og velfungerende arbeidsmarked. Vi ønsker et
28 effektivt, sosialt sikkerhetsnett for dem som ikke har mulighet til å leve av egen inntekt, men det må alltid
29 lønne seg å arbeide fremfor å motta offentlige ytelser. Det må innføres et skattesystem som skal være
30 enkelt å forstå, stimulere til innsats og bidra til mindre byråkrati. Ideelt sett bør skattesystemet bestå av et
31 høyt bunnfradrag og en flat prosentsats over dette. Det totale skattetrykket må være lavest mulig og
32 særavgifter må fjernes dersom de ikke har en spesiell begrunnelse og er øremerket.

33
34 Fremskrittspartiet vil vurdere effekter og konsekvenser av dagen arbeidsgiveravgift. En eventuell
35 reduksjon i arbeidsgiveravgiften vil kunne bidra til økt sysselsetting og økt verdiskaping.

36
37 Bedrifter og virksomheter eies og drives best av private og profesjonelle, og det må legges til rette for
38 privat eierskap. Det offentliges eierskap må enten ha en finansiell eller politisk begrunnelse, og eierskapet
39 må organiseres slik at det blir et skille mellom politikk og profesjonell eierskapsforvaltning. Statens rolle
40 som lovgiver, kunde, eier, regulator, skattlegger og dømmende makt kan fort sammenblandes dersom
41 disse rollene ikke er klart atskilt.

42
43 Bedrifter og næringsvirksomhet skal behandles likt og klare seg selv uten subsidier eller
44 forskjellsbehandling. Regler, rammer og skattesystem må være forutsigbare og ukompliserte.
45 I tillegg må hensyn til forsyningssikkerhet og beredskap legges til grunn for enkeltnæringer.

46
47 Et lands velstand er hovedsakelig et resultat av enkeltmenneskers daglige innsats i produktiv virksomhet.
48 Arbeid er også et vesentlig grunnlag for allmenn trivsel. Fremskrittspartiet mener at det først og fremst er
49 den enkeltes oppgave å skaffe seg arbeid, basert på egne forutsetninger og utdanning, samt markedets
50 behov for arbeidskraft.

51
52 Arbeids-, lønns- og ansettelsesavtaler fungerer best dersom disse oppnås ved enighet mellom
53 arbeidstakerne og arbeidsgiverne i de enkelte bedrifter. Et slikt system vil bidra til at bedrifter bedre
54 tilpasses opp- og nedgangstider. Det vil også være i de ansattes interesse å bidra til sikring av
55 arbeidsplasser i Norge gjennom midlertidige endringer av lønns- og arbeidsbetingelser. Gjennom

1 bedriftsmessige oppgjør vil lønningene i større grad tilpasses bedriftenes inntjeningssevne og føre til en
2 bedre risikofordeling mellom arbeid og kapital.
3

4 Sysselsettingen må i hovedsak konsentreres om verdiskapende arbeid, noe som best ivaretas i et liberalt
5 arbeidsmarked. Et fritt arbeidsmarked fungerer imidlertid ikke godt så lenge monopollignende
6 organisasjoner inngår avtaler sentralt for arbeidstakere og arbeidsgivere. Vi går inn for full
7 organisasjonsfrihet, hvor retten til å være organisert skal stå like sterkt som retten til å være uorganisert. Vi
8 vil bevare streikeretten og lockoutretten som virkemidler i konflikter mellom arbeidstakere og
9 arbeidsgivere.
10
11
12
13

14 Demokrati

15 Toleranse

16 Fremskrittspartiet vil fremheve at alle mennesker er født frie og likeverdige og skal ha like rettigheter.
17
18

19 Mennesker må vurderes ut fra hva de gjør, snarere enn ut fra hvem de er, eller hvilken bakgrunn de har.
20 Alle mennesker er født forskjellige, og i et samfunn som bygger på likeverd, må vi respektere menneskers
21 unike egenart.
22

23 Partiets medlemmer stilles fritt i spørsmål av religiøs og livssynsmessig karakter som ikke entydig dekkes
24 av prinsipp- eller handlingsprogram, herunder spørsmål om adopsjonsmuligheter for homofile,
25 ekteskapslovens innretning og assistert befruktning.
26
27

28 Frihet

29 Fremskrittspartiets politikk bygger på den liberalistiske ideologi som gir alle mennesker rett til å leve som
30 frie og selvstendige individer, så lenge de ikke uberettiget griper inn i andre menneskers rett til fri og
31 selvstendig livsutfoldelse.
32

33 ”Min frihet slutter der din begynner” er for oss en leveregel. Dette betyr at vi ønsker å tillate mennesker å
34 leve sitt eget liv, så lenge det ikke går ut over andre. Dette gir stor grad av frihet, men er samtidig
35 innskrenkende. Vi aksepterer ikke at man kan leve ut sin kultur og religion hvis dette medfører overgrep
36 mot andre mennesker. Det må alltid være hensynet til det enkelte mennesket, og dets frihet og rettigheter,
37 som må være avgjørende for den politikk som føres.
38

39 Den demokratiske rettsstaten forutsetter både et demokratisk statsstyre og et markedsøkonomisk system.
40 Bare markedsøkonomi kan sikre den spredning av makt som en demokratisk rettsstat er avhengig av.
41

42 Det stadig voksende, offentlige byråkratiet er en trussel mot enkeltmenneskets mulighet for utfoldelse.
43 Det offentlige må stå i et tjenerforhold til innbyggerne.
44

45 Enkeltmennesket har visse grunnleggende rettigheter, og disse rettighetene er:
46
47

48 Personlig frihet og personvern

49 Mennesker eksisterer først og fremst som enkeltmennesker, og ikke som en kollektiv gruppe. Den enkelte
50 har forstand og fri vilje, og må derfor ha styringsrett over sitt eget liv.
51

52 Frihet til å bestemme over eget liv, betyr også at man bør sikres retten til en verdig avslutning av livet.
53 Fremskrittspartiet vil derfor i noen situasjoner tillate aktiv dødshjelp regulert av et strengt lovverk.
54

Skjema for forslag bes benyttet

1 Som en del av den personlige friheten er personvernet vesentlig. Enkeltmenneskets rett til privatliv og
2 personlig integritet må respekteres som en grunnleggende rettighet. Fravær av overvåkning er vesentlig i
3 den enkeltes velferd. Lovgivningen må i sterk grad ivareta personvernet.

4
5 Retten for den enkelte til å kunne leve i trygghet og sikkerhet, og retten til lik behandling av myndigheter,
6 politi og rettsvesen er grunnleggende rettigheter.

7 8 9 **Eiendomsrett**

10 Fremskrittspartiet anser eiendomsretten som et overordnet prinsipp, og motsetter seg inngrep i den
11 private eiendomsretten. Ekspropriasjon kan kun aksepteres dersom det er absolutt nødvendig for å sikre
12 vesentlige samfunnsinteresser, og der det ikke er mulig å oppnå enighet med grunneier på noen annen
13 måte. Videre skal ekspropriasjon bare gjennomføres mot full erstatning, slik at den private
14 eiendomsbesitter ikke lider tap. Ethvert ekspropriasjonsvedtak skal kunne bringes inn for domstolene til
15 overprøvelse, også for å fastsette erstatningens størrelse.

16
17 Eiendommer skal ikke være skatteobjekter. Dette er en usosial form for skatt som rammer uavhengig av
18 betalingsevne. Vi vil arbeide for å fjerne lov om eiendomsskatt.

19 20 21 **Ytringsfrihet**

22 Fremskrittspartiet er en sterk forsvarer av ytringsfriheten, og mener at enhver har rett til å ytre seg fritt. Vi
23 vil forsvare ytringsfriheten som en av grunnpilarene i demokratiet.

24
25 Vi vil fremheve den nødvendige sammenhengen mellom åndsfrihet og kulturell og materiell fremgang.
26 Ytringsfriheten bør likevel avgrenses slik at den ikke skader personvernet og rikets sikkerhet.

27 28 29 **Religionsfrihet**

30 Fremskrittspartiet forsvare retten til selv å velge livssyn eller religion, og å organisere sitt liv i samsvar
31 med dette, og vil arbeide mot diskriminering på religiøst grunnlag. Vi aksepterer imidlertid ikke at
32 lovbrudd, tvang, vold eller trussel mot rikets sikkerhet begrunnes med tro eller religionsfrihet.

33 34 35 **Valgfrihet**

36 Den frie markedsøkonomien er en vesentlig betingelse for den enkeltes valgfrihet. Kun den enkeltes frie
37 rett til å velge mellom alternative varer, tjenester og politiske ideer sikrer enkeltmenneskets frihet.
38 Konsekvensene av egne valg er den enkeltes ansvar. Det frie markedet og demokratiet er derfor uløselig
39 knyttet til hverandre.

40 41 42 **Statsstyret**

43 Norge skal fortsatt være et grunnlovsfestet monarki, der regenten skal være nasjonens samlende symbol
44 og statsoverhode. Stortinget skal være den lovgivende og bevilgende myndighet. Regjeringen skal være det
45 utøvende organ, men den må gå av når den ikke lenger har Stortingets tillit. Domstolene skal sikre at loven
46 ikke anvendes i strid med Grunnloven, og at regjeringen og offentlig forvaltning ikke gir pålegg uten
47 hjemmel i lov.

48
49 Fremskrittspartiet mener at alle borgere av landet må ha stemmerett med lik verdi og betydning når det
50 gjelder sammensetningen av Stortinget. Stemmeretten skal være alminnelig og ikke begrenset til bestemte
51 etniske grupper.

52
53 Det bør innføres oppløsningsrett for Stortinget, men dette forutsetter innføring av krav om
54 flertallsvotering for etablering av en ny regjering.

1
2 Vi vil at utnevnelser av dommere til Høyesterett skal godkjennes av Stortinget med to tredjedels flertall.
3 Dommere i lavere rettsinstanser utnevnes av et kollegium administrert av Høyesterett.
4
5

6 **Lokalt selvstyre**

7 Fremskrittspartiet vil styrke det kommunale selvstyret i kombinasjon med økt brukermedvirkning og
8 delegering av makt ned til lokale politiske organer. Kommunene må få større mulighet til å kontrollere sine
9 inntekter og utgifter, og større frihet til å organisere sine tilbud på den måten de mener innbyggerne har
10 størst utbytte av. I tillegg skal grunnleggende velferdsgoder som helsetjenester, sosialtjenester og
11 utdanning sikres befolkningen, uavhengig av kommunal økonomi, gjennom statlig differensiert
12 stykkprisfinansiering.
13

14 Innbyggerne i en kommune har rett til å styre seg selv i saker som primært er av lokal interesse, og som
15 ikke ved annen lov er lagt til andre.
16
17

18 **Folkeavstemning**

19 Fremskrittspartiet ser svakheter ved vårt demokrati. Det bør derfor innføres et system der velgerne,
20 gjennom folkeavstemninger, får direkte avgjørende beslutningsrett.
21

22 Våre representanter skal alltid følge resultatet av en folkeavstemning.
23
24

25 **Likestilling**

26 Fremskrittspartiet anser alle mennesker som likeverdige. Forholdet mellom kjønn, grupperinger og
27 enkeltmennesker bør derfor tilpasse seg naturlig i arbeidsliv, fritid og privatliv, uten innblanding av
28 offentlige organer. Vi vil fremme likeverd og sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse
29 for alle, uavhengig av funksjonsevne. Konkurransen gjør bedriftene interessert i å sikre seg så dyktige
30 medarbeidere som mulig, uten hensyn til kjønn eller gruppetilhørighet. Konkurransen innenfor et fritt
31 markedsøkonomisk system er derfor den beste garanti mot diskriminering.
32
33

34 **Kirke og stat**

35 Fremskrittspartiet ser på den kristne kulturarven, vestlige verdier, og skille mellom religion og
36 politikk som grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Religionsfrihet er en grunnleggende
37 rettighet for den enkelte.
38

39 Alle trossamfunn bør være uavhengige og selv råde over sin arbeidsform, organisasjon og forkynnelse,
40 forutsatt at det ikke medfører krenkelse eller overgrep mot medmennesker eller oppfordring til handlinger
41 som bryter med norsk lov og regelverk. Både samfunnet, kirken og staten er best tjent med et skille mellom
42 kirke og stat, da en politisk styrt kirke mister sin nødvendige legitimitet.
43

44 Våre folkevalgte representanter stilles fritt i spørsmål av religiøs og livssynsmessig karakter som ikke
45 entydig dekkes av prinsipp- eller handlingsprogram.
46
47

48 **Frivillige organisasjoner**

49 Frivillige organisasjoner er en viktig del av samfunnet og bidrar til mangfold gjennom personlig
50 engasjement. Velferdssamfunnet er avhengig av innsatsen til frivillige organisasjoner. Fremskrittspartiet vil
51 legge til rette for at organisasjonene får flere inntektsmuligheter og anledning til å løse flere
52 samfunnsoppgaver.
53
54

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

Energi

Myndighetene har et overordnet ansvar for å sikre forsyning av energi, inkludert et effektivt strømnnett og nettkoblinger mot utlandet. I energipolitikken skal det legges vekt på at natur og miljø ikke utsettes for uhensiktsmessige belastninger.

Konkurransen i energinæringen stimulerer til best mulig ressursbruk og lavest mulig priser til forbrukerne. Samtidig vil vi sikre at verdiskapingen fra naturressurser kommer fellesskapet til gode gjennom konsesjonslovene og særskilte skatte- og avgiftsregler.

Vi vil ha nasjonal kontroll over energiresursene, og sikre at verdiskapingen kommer det norske folk til gode gjennom robuste konsesjons- og skatteregler.

Miljø og klima

Miljøvernlovgivningen må bygge på sentrale prinsipper som likhet for loven og vern av folks liv, helse og eiendom mot krenkelser.

Økonomisk vekst må skje på en bærekraftig måte, blant annet gjennom teknologiutvikling. I den grad det skal brukes offentlige midler til tiltak som begrenser forurensning, så skal de benyttes der de gir best resultat. Vårt prinsipp er at den som forurenser, skal betale. Forurensning kjenner ingen landegrenser og derfor bør Norge arbeide for internasjonale avtaler som begrenser forurensning. Norge bør ikke innføre særregler og særavgifter for norsk næringsliv, noe som svekker vår konkurransevne internasjonalt og setter arbeidsplasser i fare.

Vi er tilhengere av allemannsretten og positive til opprettelse av naturreservater, naturparker og lignende, såfremt prinsippet om "vern gjennom bruk" legges til grunn. Ved båndlegging av privat eiendom skal det gis full erstatning.

Fremskrittspartiet skal føre en ansvarlig og fremtidsrettet klimapolitikk basert på fakta. Vi vil gjennomføre fornuftige tiltak for å redusere globale utslipp av klimagasser, og legger vekt på tiltak som vil ha generell god miljøeffekt, fremfor dyre symboltiltak. Vi vil kutte utslipp av klimagasser der hvor man får størst effekt.

En realistisk klimapolitikk må erkjenne at velstandsveksten globalt vil fortsette, noe som innebærer både økt energiforbruk og økt transportbehov.

Vi ønsker klimaavtaler som er globalt forankret, slik at de ikke fører til ulike rammebetingelser, og bidrar til at industri finner det attraktivt å flytte til land som står utenfor slike avtaler.

Trygghet for liv og eiendom

Det norske samfunnet er gjennomregulert av lover og forskrifter, noe som gjør det vanskelig for innbyggerne å holde seg orientert om hva som er lovlig og ulovlig.

Skjema for forslag bes benyttet

1 Det er behov for en gjennomgang av lover og forskrifter for å forenkle og fjerne urimelige og utdaterte
2 lover og regler. De lover og regler som gjelder, skal håndheves slik at de har allmennpreventiv virkning og
3 sikrer individet.

4 Politiet har ikke ressurser til å kunne håndheve hele det omfattende lovverket som eksisterer. Spesielt har
5 hverdags- og vinningskriminaliteten blitt nedprioritert, noe som gjør at innbyggerne mister tilliten til
6 politiet.

7
8 Tiden som går fra en person har utført en straffbar handling, til tiltale og dom, må være kortest mulig,
9 både av hensyn til offeret og for å sikre at den kriminelle får gjøre opp for seg. Det offentlige skal ta
10 ansvar for å gi støtte og bistand til ofrene for kriminalitet, slik at hovedfokus ikke blir å hjelpe
11 gjerningsmannen.

12
13 Det er behov for å innføre strengere straffer for de fleste typer lovbrudd. Spesielt er det nødvendig å øke
14 strafferammene for alvorlig kriminalitet. Utenlandske statsborgere som blir dømt til mer enn tre måneders
15 ubetinget fengsel, skal utvises.

16
17 Det er den enkelte innbyggers ansvar å overholde det gjeldende lovverket og sørge for at hans/hennes
18 handlinger ikke er til skade eller går ut over andre mennesker.

19
20
21
22
23

24 Norge og verden

25
26
27
28
29

30 Fremskrittspartiet vil vektlegge norske interesser i utenrikspolitikken, både politisk og sikkerhetsmessig.
31 Dette ivaretas best gjennom satsing på fri handel, menneskerettigheter og bygging av allianser med
32 demokratiske stater som deler vårt verdigrunnlag.

33 Tradisjonell utviklingspolitikk har ikke fungert tilfredsstillende. Vi mener at statlig økonomisk bistand bør
34 begrenses og effektiviseres. Norge bør i stedet arbeide for utvikling av markedsøkonomi og sikring av
35 fattige lands adgang til vestlige markeder. Vi vil imidlertid opprettholde den humanitære nødhjelpen.
36 Norge bør videre ha en åpen og positiv holdning til de muligheter globaliseringen bringer med seg.

37 Mellomstatlige organisasjoner kan være et positivt bidrag for å sikre stabile internasjonale spilleregler.
38 Enkelte organisasjoner har imidlertid utviklet omfattende byråkratiske strukturer. Derfor bør det arbeides
39 for reformer, blant annet av FN. Når det gjelder spørsmålet om norsk EU-medlemskap, vil
40 Fremskrittspartiet respektere folkets vilje gjennom folkeavstemninger.

41 På prinsipielt grunnlag burde det ideelt sett være en friest mulig bevegelse over landegrensene; av varer,
42 tjenester, kapital og arbeidskraft. Dette forutsetter imidlertid at mennesker som bosetter seg i Norge ikke
43 automatisk får velferdsrettigheter som belaster norske skattebetalere. Flere tiår med en sosialdemokratisk
44 integreringspolitikk som passiviserer og ikke stiller krav til mennesker som kommer til Norge, har skapt
45 sosiale problemer og uheldige kulturelle spenninger i samfunnet. På grunn av dette kan man ikke
46 videreføre dagens naive og uansvarlige innvandringspolitikk. Norsk innvandringspolitikk må legges om, og
47 man må sørge for at innvandrere integreres i det norske samfunnet, og at de respekterer de grunnleggende
48 frihetsverdier Norge bygger på.

49 Hensynet til integrering må i enkelte tilfeller gis forrang i situasjoner der dette anses å komme i konflikt
50 med hensynet til valgfrihet.

51
52
53
54
55

56 Norsk innvandringspolitikk må bygge på at man stiller krav til innvandrere som bosetter seg i landet.
57 Arbeidsdeltakelse, språkopplæring og respekt for norske lover er sentrale elementer i en vellykket
58 integreringspolitikk. Likebehandling av nordmenn og innvandrere er avgjørende for å forebygge
59 konflikter, noe som betyr at særskilte ordninger for innvandrere må avvikles.

Skjema for forslag bes benyttet

- 1
- 2 Ved mottak av flyktninger bør man også ta hensyn til menneskers evne og vilje til integrering.
- 3 Kvoteflyktninger fra FN skal prioriteres. Når behov for beskyttelse er over, må vedkommende reise
- 4 hjem.
- 5
- 6

1 **Forsvar og sikkerhet**

2
3 Fremskrittspartiet vil ha et sterkt forsvar. Vi vil sikre Norges tilknytningen til NATO som en likeverdig
4 alliert i NATO-alliansen, samt med NATOs samarbeidspartnere. NATO er hjørnesteinen i vår sikkerhets-
5 og forsvarspolitik, og USA er Norges viktigste allierte. Dette må komme klart til uttrykk gjennom
6 løpende samarbeid og overordnede strategivalg.

7
8 Det norske forsvaret skal være troverdig og effektivt i forhold til det enhver tid gjeldende trusselbilde.
9 Forsvaret må ha en struktur og utrustning som er tidsmessig og hensiktsmessig, og som setter Norge i
10 stand til å reagere raskt og effektivt i krisesituasjoner.

11
12 Vi vil opprettholde den grunnlovsfestede verneplikten, samt åpne for vervede styrker i tillegg der dette er
13 hensiktsmessig for å løse konkrete oppgaver.

14
15 Formålet med norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk må være å sikre norske interesser.

16
17 Norge bør bidra aktivt med styrker i fredsbevarende og fredsskapende operasjoner i utlandet. Primært bør
18 slike operasjoner baseres på vedtak i FNs sikkerhetsråd. Humanitære hensyn kan imidlertid tilsa at Norge
19 også bør delta i operasjoner ledet av NATO eller koalisjonsstyrker, selv om disse på grunn av vetoretten
20 ikke er godkjent av FNs sikkerhetsråd. Slike operasjoner skal ikke finansieres over forsvarsbudsjettet.

21 22 23 24 25 **Familiepolitikk**

26
27 Fremskrittspartiet mener i utgangspunktet at foreldrene er best i stand til å velge for sine barn. Vi vil
28 derfor redusere det offentlige muligheter til regulere den private sfæren.

29
30 Vi vil styrke familiens handlegfrihet gjennom reduksjon av skatter og avgifter, og vi vil at barnefamilier i
31 størst mulig grad skal likebehandles når det gjelder økonomiske støtteordninger. Dette vil gi foreldre reelle
32 valgmuligheter til å velge den omsorgsform de ønsker for sine barn.

33
34 Familien har i en årrekke vært i endring når det gjelder sammensetning. Ekteskapet anses for å være den
35 mest stabile rammen for familien, og vil derfor ha økonomiske og juridiske fordeler knyttet til seg, men
36 alle mennesker har en klar rett til å innrette seg på den måten de selv finner best.

37
38 Alle barn har rett til å vite hvem deres biologiske foreldre er.

39
40 Det er ingen menneskerett å få barn, men alle barn har rett til en god og omsorgsfull oppvekst. Endringer i
41 familiens sammensetning skal ikke gå på bekostning av foreldrenes plikt til å oppdra sine barn, og begge
42 foreldrene skal stille likt når det gjelder foreldreansvar og omsorgsrett og -plikt for felles barn ved
43 samlivsbrudd.

44
45 Samfunnsutviklingen de senere år har medført et større behov for beskyttelse av barn, og har bidratt til at
46 enkelte foreldre trenger hjelp i sin omsorgsrolle. I denne situasjonen er det viktig å arbeide for et effektivt
47 og forebyggende barnevern som først og fremst tar hensyn til barna, men som i tillegg også ivaretar
48 foreldrenes rettssikkerhet på en god måte.

49
50 Det er en offentlig oppgave å legge til rette for at det finnes tilstrekkelig tilbud av barnehager og
51 skolefritidsordninger, samt å føre tilsyn slik at god kvalitet og trygghet ivaretas, men det er ikke
52 nødvendigvis en offentlig oppgave å drifte disse.

1 Helse og omsorg

2
3 Det er et offentlig ansvar at alle får tilgang til nødvendige helse- og omsorgstjenester.
4 Fremskrittspartiet vil ha en varm, verdig og valgfri eldreomsorg der den enkelte selv skal bestemme over
5 sitt eget liv. Det er ikke hvem som yter tjenestene som er viktig, men at mottakerne er fornøyd med det
6 tilbudet de selv velger.

7
8 Innbyggerne har krav på å få nødvendige helsetjenester når behovet oppstår. Vi ønsker derfor å lovfeste
9 retten til nødvendige omsorgstjenester. Det er uverdigg med lange ventelister for å få behandling på
10 sykehus, rehabiliteringsinstitusjon eller i rusomsorg. Det er samfunnsøkonomisk irrasjonelt at mange i
11 perioder må leve på overføringer fra det offentlige fordi det er kø for å få behandling.

12
13 Vi anser også tannhelsetjenesten for å være en integrert del av helsevesenet.

14
15 Staten skal primært ha ansvaret for å finansiere nødvendige helse- og omsorgstjenester for innbyggerne,
16 basert på stykkprisfinansiering. Vi ønsker at egenandelene skal holdes på et moderat nivå. Imidlertid skal
17 den enkelte selv kunne velge mellom ulike behandlingssteder og omsorgstjenester, både offentlige og
18 private. Innbyggerne må gis makt til å kunne velge bort tilbud de er misfornøyd med.

24 Arbeid og velferd

25
26 Enkeltmennesket har selv hovedansvaret for å sørge for seg og sine nærmeste. Det offentlige skal ha et
27 sikkerhetsnett for dem som ikke er i stand til å greie seg selv. Økonomisk sosialhjelp skal være en
28 kortvarig hjelp for mennesker i en vanskelig livssituasjon. Den økonomiske sosialhjelpen skal være statlig
29 finansiert og forvaltet av NAV. Det skal stilles strenge krav for utbetaling av offentlige midler. Hensikten
30 med kravene skal være å sørge for at flere blir økonomisk selvhjulpne. Vi mener arbeidet for å avsløre de
31 som misbruker velferdsordningene, og som således bidrar til å undergrave det velferdssystemet som er
32 bygget opp i Norge, må intensiveres.

33
34 Pensjon skal sørge for muligheten til en verdig pensjonisttilværelse og økonomisk trygghet i alderdommen.
35 Pensjonssystemet må være langsiktig og forutsigbart, og kommende pensjonister må til enhver tid kunne
36 skaffe seg oversikt over fremtidig pensjon.

37
38 Det bør være adgang til å bygge opp private pensjonsordninger i tillegg til den offentlige. Innskudd til slike
39 ordninger bør være skattefrie, mens uttak beskattes.

40
41 Sosiale støtteordninger må innrettes slik at de motiverer til å ta ansvar for eget liv og helse.

46 Utdanning og forskning

47
48 Fremskrittspartiet vil sette kunnskap i sentrum for den norske utdanningen, der den enkelte elevs evner og
49 muligheter ivaretas. Det offentlige skal ha ansvaret for at vi får et utdanningssystem i verdensklasse. Alle
50 skal ha lik rett til grunnutdanning og høyere utdanning uavhengig av foreldrenes ressurser.

Skjema for forslag bes benyttet

1 Det offentlige skal ha ansvar for at kvaliteten er god og for finansiering av utdanningen. FrP vil åpne for
2 større grad av private aktører innen utdanningssystemet. Det må være åpenhet om resultatene i skolen, og
3 det må legges til rette for at skoler skal kunne sammenligne resultater og utveksle erfaringer, med sikte på
4 å bli enda bedre.

5
6 Utdanningssystemet må ta utgangspunkt i at det er foreldrene som primært har ansvaret for at barna får et
7 utdanningsløp. FrP er kritisk til en utvikling der det offentlige – gjennom barnehage, SFO og skole – tar
8 over en stadig større andel av barneoppdragelsen.

9
10 Kunnskap og dannelses skal være målsetningen for utdanningssystemet vårt. FrP er opptatt av at kvaliteten
11 i skolen må bli bedre, og ønsker å prioritere innholdet i grunnopplæringen fremfor å pålegge skoleeier å
12 øke timetallet.

13
14 FrP mener at hijab, niqab og burka er kvinneundertrykkende plagg. Disse skal derfor ikke brukes i
15 grunnskolen.

16
17 FrP ønsker et sterkt offentlig engasjement innen høyere utdanning. Foreldrenes økonomi skal ikke være
18 avgjørende for hvem som får mulighet til å realisere sine evner gjennom høyere utdanning. Det er likevel
19 viktig å understreke at studenten selv har ansvar for å ta en utdanning man kan nyttegjøre seg senere, og
20 det er viktig at det blir satt krav til gjennomføring ved fastsettelse av studiestøtte.

21
22 Vi mener det offentlige må ta større ansvar for forskning. Forskning innen områder der Norge har fortrinn
23 er spesielt viktig for å hevde oss i den globale konkurransen. Det er derfor viktig at basisbevilgningene til
24 forskningsinstitusjonene økes, og at det i tillegg etableres gode offentlige incentivordninger for
25 bedriftsrettet forskning.

26
27
28
29
30

31 **Transport og kommunikasjon**

32
33 Transport av varer, tjenester, kapital, informasjon og mennesker er en forutsetning for samfunnets vekst
34 og utvikling.

35
36 Fremskrittspartiet mener at staten skal ha et overordnet ansvar for infrastrukturen i Norge, og for at
37 transport og kommunikasjon fungerer på en effektiv og sikker måte. Med infrastruktur mener vi alt som er
38 nødvendig for å frakte personer, gods, informasjon og energi; det vil si riksveinettet inkludert ferge, bane,
39 luft- og båthavner, terminalbygninger, nettverk for IKT og energitransport. Det er en offentlig oppgave å
40 sørge for at landet til enhver tid har et effektivt, sikkert og miljøvennlig transport- og kommunikasjonsnett
41 som er tilpasset de behov samfunnet har.

42
43 Brukerne av infrastrukturen skal sikres tilgang på like vilkår slik at konkurransen mellom de forskjellige
44 transportørene likestilles.

45
46 Det er viktig at det satses på de mest hensiktsmessige transportmidlene i forhold til de
47 transportoppgavene som skal løses. Dette vil gi en mer kostnadseffektiv bruk av offentlige ressurser, og i
48 tillegg føre til en mer rettferdig fordeling av kostnadene mellom de ulike transportformene.

49
50 Et fullt utbygd riksveinett som binder landet sammen på en effektiv, sikker og miljøvennlig måte, vil
51 utgjøre grunnstammen i landets totale infrastruktur for person- og godstransport, supplert med jernbane,
52 kyst-/skipsfart og luftfart. En sammenhengende plan for riksveinettet må omfatte knutepunkter for tettest
53 mulig integrasjon mellom alle transportformer.

54

Skjema for forslag bes benyttet

- 1 I Norge vil vei fortsatt være den viktigste del av infrastrukturen for transport av personer og gods. Det er
2 derfor viktig å understreke det offentliges ansvar for finansiering av veinettet i Norge, og det særlige
3 ansvaret staten har for å finansiere og investere i et effektivt, sikkert og miljøvennlig riksveinett.
4
- 5 Staten skal ha finansieringsansvaret for en hensiktsmessig veiutbygging i landet, og all bruk av bompenger,
6 veiprising eller annen direkte trafikantbetaling er en ytterligere beskatning av trafikantene.
7
- 8 Prinsipielt bør avgifter reduseres og deretter vris over mot forbruk.
9
- 10 Fremskrittspartiet ønsker at jernbanenettet åpnes for fri konkurranse, slik at skinnegående transport kan
11 bli mer konkurransedyktig. Vi vil sette jernbanenettet i stand til å møte dagens og fremtidens
12 transportbehov, og mener at det offentlige har ansvar for skinnegang og øvrig infrastruktur.
13
- 14 Konkurranse om persontransporten vil, i likhet med godstransporten, gi bedre kvalitet. Også andre enn
15 staten kan finansiere, bygge, eie og drive nye jernbanesystemer eller nye jernbanelinjer.
16
- 17 I Norge er luftfart et viktig kollektivnett. Vi vil opprettholde et godt flyrutenett rundt om i landet, og
18 tilbudet må basere seg på konkurranse og tilpasses det reelle behovet for flytransport. Dersom
19 ulønnsomme flyplasser skal opprettholdes, skal dette gjøres ved bevilgninger over statsbudsjettet.
20
- 21 Vi mener at Norge trenger sjøtransport som settes i stand til å utføre sin oppgave på en
22 effektiv, sikker og miljøvennlig måte. Sjøtransporten er vesentlig for å etablere effektive knutepunkter for
23 store godsmengder på tvers av transportformene. Offentlige og private havner skal være likestilte, og det
24 må etableres konkurransedyktige rammebetingelser som tilsvarer de internasjonale betingelsene for
25 sjøtransport.
26 Fergene som er en del av riksveinettet, må være gratis å benytte for brukerne.
27
- 28 Dersom det brukes avgifter for å finansiere infrastruktur, vil Fremskrittspartiet at det skal være samsvar
29 mellom avgifter og kostnader knyttet til investering, drift og sikkerhetstiltak. Vi avviser bruk av avgift for å
30 regulere bruk av transportformer.
31
- 32 Vi mener at staten skal ha ansvaret for finansiering av investeringer i det nasjonale energitransportnettet
33 og sikre at de er åpne for operatører og brukere. Staten må sikre at dominerende eierskap ikke urimelig
34 rammer operatører og brukere.
35
- 36 Staten skal også ha et overordnet ansvar for at nettverk som gir sikker og rask datatransport, dekker alle
37 deler av landet, og er åpne for operatører og brukere.
38
- 39 Drift av transportnett for personer, gods, data og energi må omfatte sikring mot ulykker og uønskede
40 hendelser. Vi mener at staten skal ha ansvaret for rammeverk, finansiering og tilsyn vedrørende
41 transportsikkerhet.
42
43
44
45
46
- 47 **Kultur og idrett**
- 48 Fremskrittspartiet ønsker et levende kulturliv basert på personlig engasjement og frivillighet, fritt for politisk
49 styring. Kulturpolitikken bygger på prinsippene om yringsfrihet og toleranse. Kulturlivet fungerer best
50 uten politisk styring og kontroll. FrP vil derfor at kulturutvikling skal skje mest mulig uavhengig av
51 offentlig finansiering og inngripen.
52
- 53 Der det offentlige bruker penger på kulturtiltak, er det viktig at pengene kommer folk flest til gode. Midler
54 rettet mot barn og ungdom må prioriteres.
55

Skjema for forslag bes benyttet

- 1 Kultur er et vidt begrep som omfatter alt som kjennetegner nasjonen og folket. Den norske kulturen er
2 resultatet av de valg og verdier man har samlet seg om, åndelige og materielle. Det er en viktig oppgave å
3 verne om vår norske kulturarv.
4
- 5 Det er en forutsetning for vekst innenfor kultursektoren at det satses på samhandling mellom frivillig sektor
6 og profesjonelle aktører. Dette vil på sikt gi de beste varige ringvirkningene både for kulturen og for
7 samfunnet for øvrig.
8
- 9 Forholdene må legges til rette for idrettsorganisasjonene, slik at de i så stor grad som mulig baserer sin drift
10 på egeninntekter fra dugnader og annen frivillig innsats fra medlemmene.
11
- 12 Den ideelle virksomheten til frivillige lag og organisasjoner skal være momsfri.
13
- 14 Et lands presse er ikke uavhengig dersom den er avhengig av støtte fra staten. Etter hvert som pressen blir
15 mer og mer avhengig av statsstøtte, vil uavhengig journalistikk vike plassen for næringspolitiske forsøk på
16 å sikre mer støtte. Fremskrittspartiet ser en fare i at pressens kritiske holdning til statsstyret blir dempet på
17 grunn av statlige subsidier.
18
- 19 Pressestøtten skaper også uheldige konkurranseforhold mellom mediene, siden kun én utvalgt gruppe av
20 aviser blir tildelt denne støtten. FrP mener det er feil at aviser med statlig støtte skal konkurrere med andre
21 mediebedrifter som driver etter bedriftsøkonomiske prinsipper. Vi ønsker en fri konkurranse uten
22 økonomisk bidrag fra staten.
23
- 24 Vi ønsker å skape langsiktige og forutsigbare vilkår for dem som må søke konsesjon for TV- eller
25 radiodrift. Vi mener at det må legges til rette for egne døgnkontinuerlige frekvenser for alle lokalradioer
26 som har behov for det.
27
28